

Elevark 11

Hvordan er danskernes rodfrugtvaner hen over året? Og hvordan er jeres?

Fag: Madkundskab

Opgave 1: Danskernes rodfrugtvaner

Individuelt eller to og to

Forberedelse: Læs s. 18-19.

Læringsmål:

- Jeg kan undersøge, hvor ofte og hvordan vi danskere spiser rodfrugter.
- Jeg kender til opskrifter, der indeholder rodfrugter.

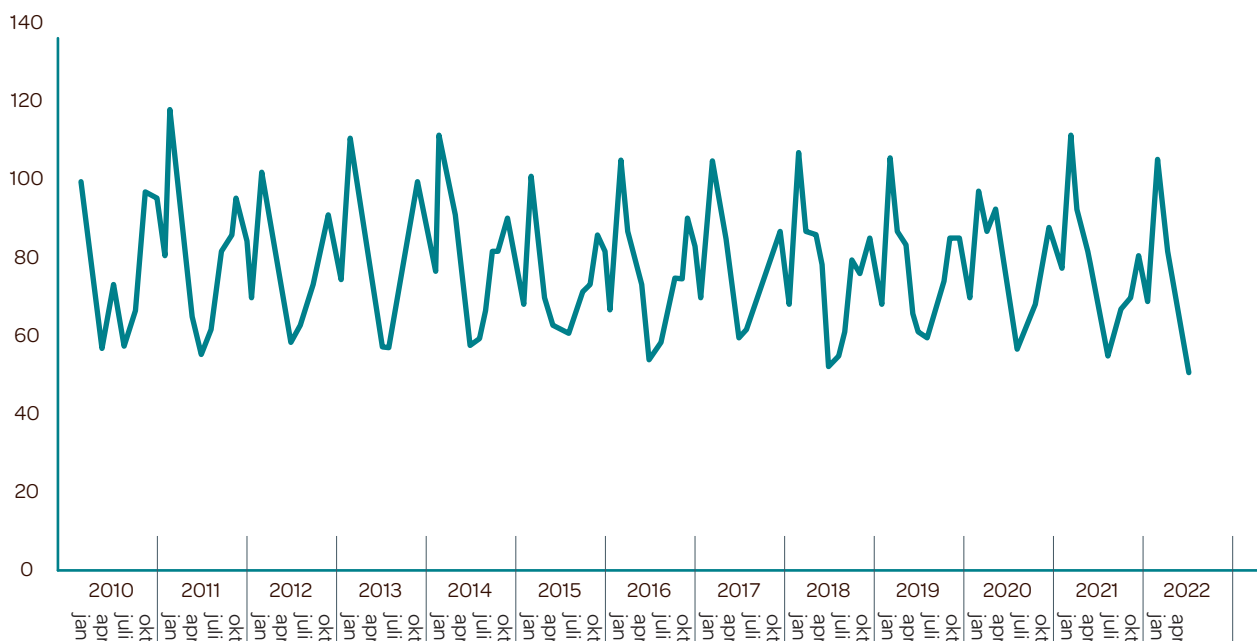
Rodfrugterne er placeret nederst i Madpyramiden, fordi de både er sunde og klimavenlige. Men hvor tit spiser vi egentlig rodfrugter, og hvordan spiser vi dem? Det skal du undersøge nu.

1. Skriv navnene på alle de retter og måltider med rodfrugter, som du spiser derhjemme.

2. Hvor mange måltider eller retter i løbet af den næste uge, tror du, kommer til at indeholde rodfrugter? Husk, at guleroden i madpakken også tæller!

_____ måltider/retter om ugen.

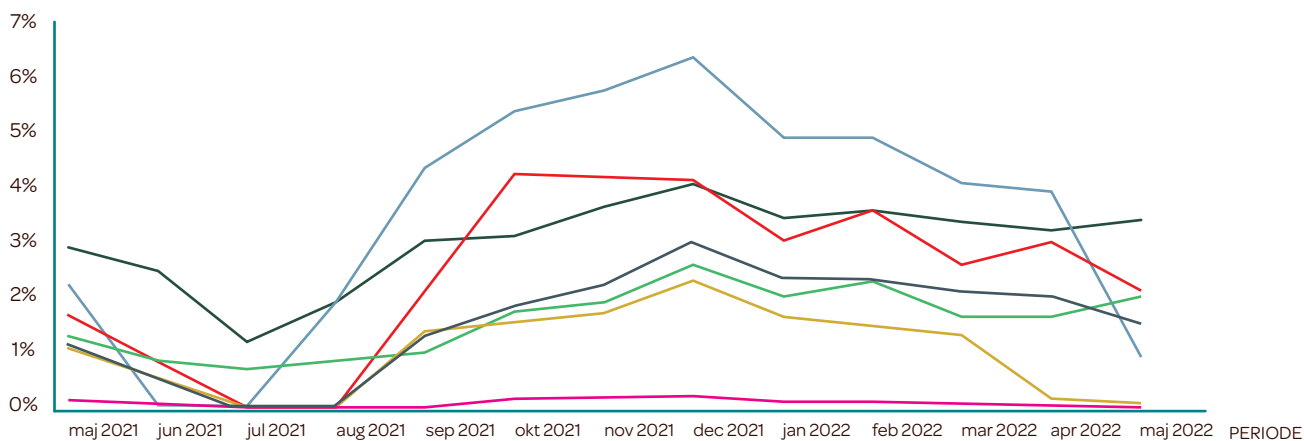
Figur 4: Salg af rodfrugter per måned siden 2010. Januar 2010 har fået index 100 (Kilde: Coop Analyse, 2022).

Rodfrugter er i den grad efterårs- og vintermad. Hvert år ryger der flest rodfrugter i kurven i januar og færrest i maj og juni. Selv gulerødder, som vi generelt er glade for hele året rundt, spiser vi færre af i de varme måneder. Du kan se salget hver måned i figur 4. Salget af rodfrugter er sat til det, man kalder index 100, i januar 2010. Hvis salget er index 120, betyder det, at der bliver solgt 20 % flere rodfrugter i Coops butikker end i januar 2010. Hvis salget er index 60, betyder det, at der bliver solgt 40 % færre rodfrugter end i januar 2010. På x-aksen kan du ikke se alle månederne, for det er der ikke plads til. Så vi har i stedet valgt, at du kan læse månederne januar, april, juli og oktober.

- Hvorfor tror du, at der bliver solgt flere rodfrugter i vintermånederne end i sommermånederne? Og hvordan passer figur 4 (ovenfor) sammen med figur 1 på side 18 i elevhæftet? Skriv dine svar her:

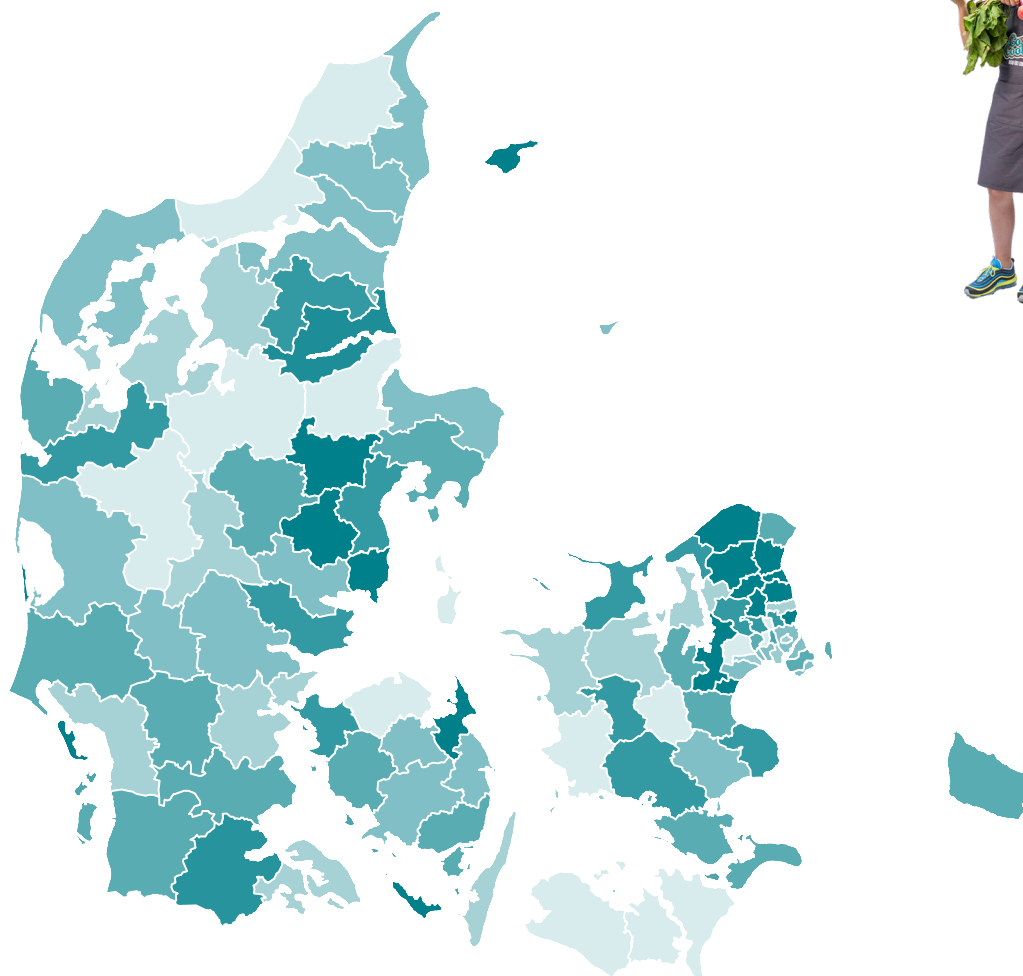
I figur 5 har vi fjernet salget af gulerødder, så du bedre kan se, hvordan salget af knoldselleri, rødbeder og de andre rodfrugter var fra maj 2021 til maj 2022. Vi køber nemlig langt flere gulerødder, end vi køber de øvrige rodfrugter, som du også kan se i figur 2 på side 18 i elevhæftet.

- Pastinakker
- Rødbeder
- Persillerødder
- Knoldselleri
- Gule beder og bolsjebeder
- Jordskokker
- Andre rodfrugter og blandinger

Faktisk er der også forskel på, hvor mange rodfrugter vi spiser, alt efter hvor i landet vi bor. Det kan du se på landkortet herunder:

Figur 6: Kortet viser, hvor i landet der bliver købt flest og færrest rodfrugter i Coops butikker. Jo mørkere en kommune, desto oftere køber man rodfrugter (Kilde: Coop Analyse, 2022).

- Færrest
- Flest

På kortet i figur 6 kan du se, hvor mange rodfrugter der bliver solgt rundt omkring i Danmark. I de mørke områder bliver der solgt flest rodfrugter – for eksempel i Nordsjælland, Roskilde og omkring Århus. De lyseste områder viser, hvor der bliver solgt færrest – for eksempel på Lolland og Falster.

5. Hvorfor tror I, der er forskel på, hvor man køber flest rodfrugter?

6. I løbet af den næste uge skal du skrive ned, hver gang du spiser en ret eller et måltid, der indeholder rodfrugter. Noter retten, måltidet og hvilke rodfrugter i skemaet herunder.

OBS! Hvis ikke du har været med til at lave mad, må du spørge dine forældre, om der er rodfrugter i maden og eventuelt hvilke. Husk, at guleroden i madpakken også tæller med!

Dag	Måltid/ret	Hvilke rodfrugter?

Næste undervisningsgang:

7. Kig på dit udfyldte skema – hvor mange gange i løbet af en uge spiste du rodfrugter? Jeg har spist rodfrugter _____ gange den sidste uge.
8. Stemmer tallet overens med, hvor mange gange om ugen du troede, du ville spise rodfrugter? _____
9. I figur 5 kunne I se, at danskerne spiser flere knoldselleri end gule beder og bolsjebeder. Gør I også det? _____
10. Snak med din sidemakker om, hvorfor det er godt for jer og for klimaet, at I spiser rodfrugter. Skriv jeres svar og begrundelse her:

Opsamling i klassen:

- Gennemgå, hvilke retter med rodfrugter I har spist i løbet af ugen.
- Gættede I rigtigt, da I skulle gætte på, hvor tit I ville komme til at spise rodfrugter?
- Hvorfor tror I, at der er måneder, hvor rodfrugter ikke sælger godt i Danmark?
- Hvorfor tror I, det er godt for jer og for klimaet, at I spiser rodfrugter?

Opgave 2: Syltede rødbeder og søde kartofler

Individuelt eller to og to

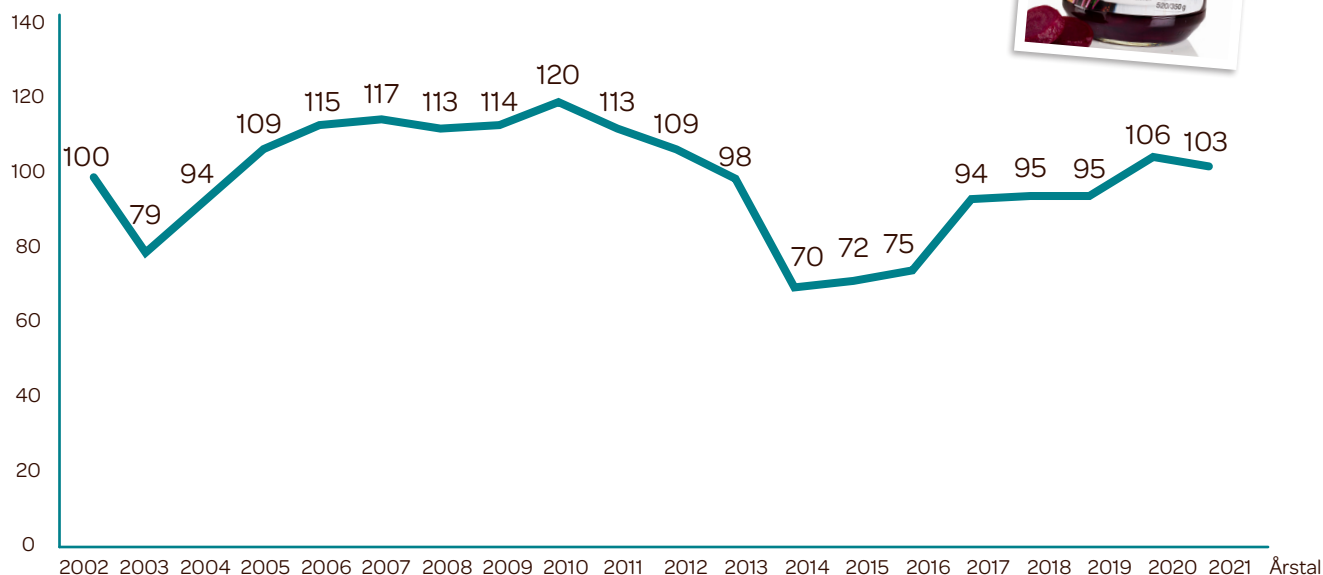
Forberedelse: Se s. 8, s. 10 og s. 18-19.

Læringsmål:

- Jeg kan undersøge, om vi spiser lige mange syltede rødbeder fra år til år.
- Jeg ved, at ikke alle danskere spiser lige mange rødbeder.
- Jeg kan undersøge, om sød kartoffel er blevet populær i Danmark, selvom den ikke bliver dyrket i Danmark.

Du kender sikker syltede rødbeder. De kan bruges som topping på en leverpostejmad eller som tilbehør til biksemad. Tidligere syltede danskerne selv rødbeder, men i dag køber de fleste danskere færdiglavede syltede rødbeder.

I figur 7 kan du se, at vi ikke køber lige mange syltede rødbeder hvert år. Fra 2002 til 2003 faldt salget med 21 %, men det steg hurtigt igen. I starten af 2010'erne faldt salget igen. Fra 2014 til 2016 lå salget faktisk 25-30 % lavere end i 2002. De seneste par år er rødbederne dog steget i popularitet igen, og i 2021 solgte Coop 3 % flere glas syltede rødbeder end i 2002.

Figur 7. Salget af syltede rødbeder på glas siden 2002. Salget i 2002 har fået index 100 (Kilde: Coop Analyse, 2022).

1. Se på figur 7. Hvilket år blev der købt færrest syltede rødbeder i supermarkederne? Og hvilket år blev der købt flest?

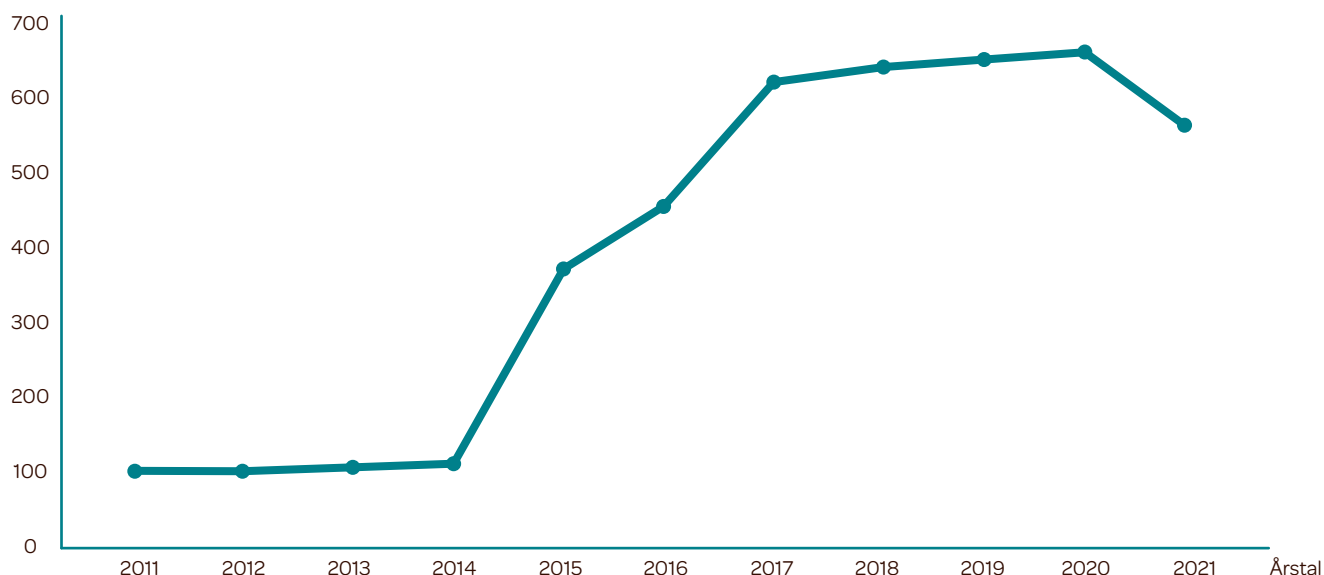
2. Har du et bud på, hvorfor der blev solgt mange syltede rødbeder i 2020 og 2021?

3. Ikke alle spiser lige mange rødbeder. På figur 3 i elevhæftet kan du se, hvilke aldersgrupper der spiser flest rødbeder på en helt almindelig dag. Det er alle mulige slags rødbeder – friske, syltede og færdigkogte.

Hvorfor tror I, at der er flere ældre end yngre, der spiser rødbeder?

4. Det er ikke sikkert, at alle i klassen passer ind i aldersgrupperne i grafen. Lav jeres egen undersøgelse i klassen, og regn ud, hvor mange procent af jeres klasse, der spiste rødbeder i går. I kan også nøjes med at gætte på, hvilken aldersgruppe I passer bedst sammen med.

I figur 8 kan I se udviklingen i salget af søde kartofler de sidste 10 år. Det er en rodfrugt, som vi ikke dyrker i Danmark, men kun importerer fra blandt andet Sydeuropa og USA.

Figur 8: Salget af søde kartofler fra 2011 til 2021 i Coops butikker. År 2011 har index 100 (Kilde: Coop Analyse, 2022).

5. Hvad er der sket med salget af søde kartofler på 10 år?

6. Hvad tror du, danskerne bruger de søde kartofler til?

Opsamling i klassen:

- Spiser I flest friske eller syltede rødbeder? Og hvordan hænger det sammen med andre aldersgrupper i Danmark?
- Hvordan tror I, at salget af søde kartofler kommer til at udvikle sig i Danmark? Og hvem tror I spiser flest af dem? De unge eller ældre?

